प्रश्नदूती स्त्री प्रश्नस्य दूतीव । प्रहेलिकायाम् त्रिका० ।

प्रश्नविवाक पु० कृतान् प्रश्नान् विवक्ति उत्तरयति वि+वच--कर्त्तरि संज्ञायां घञ् । प्रश्नोत्तरदायके ज्योतिर्विद्भेदे "मर्य्यादायै प्रश्नविवाकम्" यजु० ३०।१० वेददी० ।

प्रश्नव्याकरण पु० प्रश्नान् शिष्यकृतप्रश्नान् व्याकरोति उत्तरयति वि--आ कृ--ल्यु ६त० । १जैनभेदे हेमच० । भावे ल्युट् । २पृष्टार्थोत्तरज्ञापने न० ।

प्रश्नि पु०१ऋषिभेदे भा०शा०२६अ० । प्रच्छ--बा-नि वा ङीप् । २कुम्भिपाकायां (पाना) त्रिका० ।

प्रश्नोपनिषद् प्रश्नाधिकारेण प्रवृत्ता उपनिषत् । आथर्वोपनिषद्भेदे "भगवन् ! कुतो वा इमा इमाः प्रजाः प्रजायन्ते" इत्यादि. पञ्चप्रश्नाधिकारेण तस्याः प्रवृत्तेस्तथात्वम् ।

प्रश्रय पु० प्र+श्रि-करणे अच् । प्रणये अमरः ।

प्रश्रित त्रि० प्र+श्रि-क्त । १विनीते अमरः शान्तिदेवस्य २पुत्रभेदे पु० भाग० ९ २४ २५

प्रश्लथ त्रि० प्रकृष्टः श्लथ पा०स० । प्रकृष्टे शिथिले त्रिका० ।

प्रश्लिष्ट त्रि० प्र+श्लिष--क्त । सुसम्बद्धे युक्तियुक्ते आचिता० नास्यान्तोदात्तता ।

प्रश्वास पु० प्र+श्वस--भावे घञ् । कोष्ठ्यस्य वायोर्बहिर्निःसारणे "श्वासप्रश्वासयोर्गतिविच्छेदः प्राणायामः" पा०त० सू० भाष्यम् । कुम्भकशब्दे २११४पृ० दृश्यम् ।

प्रष्टृ त्रि० प्रच्छ--तृच् । प्रश्नकारके स्त्रियां ङीष् ।

प्रष्टि पु० प्रच्छ--कर्त्तरि बा० ति । वाहनत्रयमध्यवर्त्तिनि मृगभेदे ऋ० १३९।६

प्रष्ठ त्रि० प्र+स्था क "प्रष्ठाऽग्रगामिनि" पा० षत्वम् । १अग्रगामिनि । २श्रेष्ठे च अमरः । तस्य पत्नी ङीष् । २तत्पत्न्यां स्त्री । गौरा०ङीष् । ३चण्डकौषधौ स्त्री राजनि० ।

प्रष्ठवाह् त्रि०प्रष्ठं वहति वह--ण्वि । १युगपार्श्वगे प्रथमयोजिते दम्ये गवादौ अमरः युगपार्श्वे योजिते गवाहिके शिक्षार्थं यं प्रथमं वाहयति तस्मिन् । भत्वे वाह ऊठ् प्रष्ठौहा प्रष्ठौहा इत्यादि । स्त्रियां ङीप् प्रष्ठौही तथाविधस्त्रियाम् २प्रथमगर्भिण्यां गवि धरणिः ।

प्रस प्रसवे ततौ च सक०दिवा० आ० सेट् । प्रस्यते अप्रसिष्ट । मित् घटादि णिच् प्रसवति ते ।

प्रसक्त त्रि० प्र+सन्ज--क्त । १प्रसङ्गविषये "प्रसक्तं हि प्रतिषिध्यते" मीमांस० । २नित्ये नित्यतायुक्ते त्रि०जटा०

प्रसक्ति स्त्री प्र+सन्ज-भावे क्तिन् । १प्रसङ्गे २आपत्तौ ३अनुमितौ दीधितिः । ४व्याप्तौ च "अतिप्रसक्तिरन्यधर्मत्वे" सा०सू० । अतिव्याप्तिस्तदर्थः । [१०। भाष्ये दृश्यम् ।

प्रसक्षिन् पु० प्र+सह--बा० सिनि । प्रसहनशीले ऋ०८।१३।

प्रसंख्यान न० प्र+सम्+ख्या--भावे ल्युट् । १सम्यग्ज्ञाने "हरः प्रसंख्यानपरो बभूव" कुमा० । प्रा०व० । २प्रकर्षेण संख्यायुते त्रि० भा० व० १२१अ० ।

प्रसङ्ग पु० प्र+सन्ज--भावे घञ् । १प्रकृष्टसङ्गे २व्याप्तिरूपे सम्बन्धे यथाऽतिप्रसङ्गः अप्रसङ्ग इत्यादौ ३सङ्गतिभेदे "सप्रसङ्ग उपोद्घाता हेतुनावसरस्तथा । निर्वाहकैककार्य्यत्वे षोढा सङ्गतिरिष्यते" । तत्र "प्रसङ्गत्वम् स्मृतत्वे सत्युपेक्षानर्हत्वं तच्च स्मृतिविषयतापन्नत्वे सति द्वेषविषयतानापन्नत्वम्" अनुमितौ गदाधर । ४अनुरक्तत्वे ५प्रस्तावे ६मैथुनासक्तौ ७प्राप्तौ च "कृताकृतप्रसङ्गि नित्यं तद्विपरीतमनित्यम्" व्या०परिभाषा । तत्र प्रसङ्गः प्राप्तिरेव "शब्दान्तरम् प्राप्नुवन् विधिरनित्यो भवति शब्दान्तरात् प्राप्नुवतः शब्दान्तरेऽप्राप्नुवतश्च लक्षणान्तरेण प्राप्नुवन् विधिरनित्यः" नागेशः । क्वचित् कृताकृतप्रसङ्गमात्रेणापि नित्यता" व्या० परिभाषा । प्रसङ्गशब्देन प्राप्तेरेव ग्राह्यता । अन्योद्देशेन प्रवृत्तौ अन्यस्यापि ८सिद्धौ तत्र यथान्यस्य सिद्धिस्तथा तदुदाहरणादिकञ्च प्रा०त० उक्तं यथा "अन्योद्देशेन प्रवृत्तावन्यस्यापि सिद्धिः प्रसङ्गः यथा पश्वर्थमनुष्ठितेन प्रयाजादिना पशुतन्त्रमध्यपातिनः पुरोडाशस्यापि उपकारः सिध्यति । यथा वा "तप्ते पयसि दध्यानयति सा वैश्वदेव्यामिक्षा भवति वाजिभ्यो वाजिनम्" इत्यत्रामिक्षार्थं प्रवृत्तौ अनुद्देश्यवाजिनस्यापि सिद्धिः" । यथा वा काम्ययागनिष्पत्त्यर्थमनुष्ठितैराग्नेयादिभिर्नित्ययागादिसिद्धिरिति मिताक्षरोक्तम् यथा दण्डनिपातप्रायश्चित्तेनैव गुरुणा तन्नान्तरीयकावगोरणप्रायश्चित्तमपि सम्पद्यत इति प्रायश्चित्तविवेकोक्तम् । तथा ब्राह्मणवधोद्देशेन द्वादशवार्षिके कृते क्षत्रियवधनिमित्तकत्रैवार्षिकप्रायश्चित्तस्य सिद्धिः । एवञ्च तन्त्रप्रसङ्गयोरनावृत्तेनैव कर्मणा नानादृष्टफलसिद्धौ नाघवमेव हेतुः । नन्ववगोरणक्षत्रियवधप्रायश्चित्तयोः कथं प्रसङ्गेन सिद्धिः सङ्कल्पादेरभावात्, तयोः सङ्कल्पादिः कुत इति चेत् प्रायश्चित्तत्वात् तथात्वेऽपि कथं सङ्कल्प इति चेत् काम्यत्वात्" । "एवञ्च काम्यस्य सर्वशक्त्यधिकरणे सर्वाङ्गोपेतस्यैव फलवत्त्वाभिधानात् तस्यापि प्रसङ्गविषयत्वे काम्ये हि काम्याभिलापसहितकुशतिलजलत्यागरूपः सङ्कल्पः शास्त्रार्थ प्रति प्रकृष्टानक